

Бюджетування як інструмент контролінгу в організації

В сучасних умовах цифровізації економіки на діяльність організації впливає безліч зовнішніх та внутрішніх чинників, і для відповідної адаптації пропонуємо акцентувати увагу на такий метод управління як цифровий контролінг. Цифровий контролінг сприятиме ефективному пошуку резервів, виявлення та усунення недоліків, що забезпечує як стратегічний, так і тактичний розвиток організації. Взагалі впровадження функцій контролінгу здійснюється за допомогою певних інструментів, наприклад, – бюджетування.

Отже, контролінг це сукупність методів і процедур із координації обліку, контролю, аналізу, планування з метою інформаційно-консультативного забезпечення управлінських рішень.

Концепцію цифрового контролінгу можна представити як систему поглядів, щодо його функціонального призначення, інструментального забезпечення, яку спрямовано на досягнення цілей підприємства у цифровому економічному просторі.

Сутність контролінгу висвітлюється через його функції. Існує безліч підходів щодо тлумачення та класифікації функцій контролінгу, а саме:

- формування інформаційних каналів та інформаційного забезпечення для ефективної діяльності;
- координація фінансової діяльності та фінансових планів;
- стратегічне та оперативне планування;
- контроль, ревізія та внутрішній аудит діяльності.

Основними завданнями контролінгу є ліквідація вузьких місць, які визначаються на основі даних планування, обліку, аналізу, контролю та орієнтація на отримання результату, для чого створюється система планування, збору інформації про використання ресурсів і прийняття управлінських рішень.

Контролінг охоплює весь процес управління, від стратегічного рівня (стратегічний контролінг) до оперативного (оперативний контролінг) та аналізу досягнення цілей підприємства. Для вирішення завдань кожного рівня управління підприємства використовувати специфічні інструменти та методи, завдяки яким поставлена мета може бути досягнута з позитивним результатом і в найкоротший термін.

В системі інструментів контролінгу можна виділити дві великі групи:

- перша – за періодом дії (стратегічний, оперативний);
- друга – за фазами циклу контролінгу.

Також одним з інструментів оперативного контролінгу є бюджетування. В даний час існує декілька підходів до визначення бюджету та бюджетування і можна на дати таке визначення: бюджетування – це управлінський інструмент, який спрямовано на розподіл ресурсів, необхідних для досягнення цілей підприємства за умови їх ефективного використання. В процесі бюджетування складається бюджет підприємства – план, в якому наведено показники діяльності підприємства в натуральному та грошовому виразі.

Процес формування бюджетів підприємства спрямовано на вирішення наступних завдань:

- формування концепції діяльності підприємства, цілей підприємства;
- оптимізацію планових показників та узгодження діяльності окремих структурних підрозділів та всього підприємства;
- координацію діяльності різних підрозділів підприємства;
- мотивацію керівників окремих рівнів управління на досягнення планових показників господарської діяльності;
- забезпечення ефективного використання всіх ресурсів підприємства, своєчасне відображення інформації про рух грошових коштів, потреби в фінансових ресурсах, стан активів та пасивів підприємства;
- контроль ефективності господарської діяльності, використання ресурсів, досягнення планових показників;
- моніторинг відповідності прогнозованих фінансових показників фактичним.

Таким чином, задля забезпечення успішного впровадження й подальшого функціонування системи бюджетування на підприємстві необхідно: сформулювати організаційні структури підприємства, які будуть забезпечувати процес бюджетування, визначити їх функції та міру відповідальності керівників; розробити стандартизовані форми бюджетів для окремих структурних підрозділів та в цілому для підприємства; визначити перелік інформації, необхідної для складання бюджетів, вимоги до неї та джерела отримання; узгодити процес бюджетування з організаційною та інформаційною структурами підприємства.